

Vrhu tega so bile že pred vojsko drage, kaj pa šele danes! Uporabljati bomo morali torej za ukuhavanje sadja, zlasti pa za sadne sokove v večji meri tudi navadne steklenice. Kako bomo pa te neprodušne zaprli?

To dosežemo edino na ta način, da jih pred sterilizacijo trdno zamašimo z navadnimi plutovimi zamaški, ki jih prej namakamo več ur v mrzli vodi, in potem ne več kakor 10 minut v krogu. Da med sterilizacijo zračni pritisk zamaškov ne izpade, jih moramo z motorom ali z žico pritrditi, preden dene mo steklenice sterilizirat. Takoj po sterilizaciji, ko so steklenice še vroče, zamaške gladko odrežemo do vratu in jih skrbno zabijemo s pečalnim voskom ali še bolje s parafinom.

Tako prirejeni zamaški so popolnoma neprodušni in je vsaka na ta način zaprta sadna konzerva prav tako varna pred pokvarjenjem, kakor v poprejenjenih modernih steklenicah.

V novešem času so začeli priporočati zamaške iz bombaža (bato), ki sicer ne zapro neprodušne, a delujejo kot nekako cedilo (filter) za zrak. Bombažasti zamaški namreč prepuščajo zrak, a ta se preceedi, ko gre skozi zamašek in glivični trosi ostanejo med bato. Kakor kažejo že mnogoletna izkušnja po laboratorijih, je bombažasti zamašek precej zanesljiv, toda kljub temu ni da bi ga splošno mogli priporočati, ker je treba vendarle gotove spretnosti in vaje, ako ga hočemo uspešno rabiti. Vrhu tega je bombaž danes tako drag, da ga nikakor ne kaže uporabljati v ta namen.

Končno moramo omeniti pri tej priliki še en način konzerviranja, ki je jako enostaven in prilichen, ter se uporablja tintam po nekaterih večjih gospodinjstvih, kjer ukuhajo vsako leto velike množine sadja. To je konzerviranje s pomočjo kemičnih ohranjajočih sredstev. Ako namreč pridenemo sadni konzervi tvarino, ki trajno ovira razvoj glivic, ali jih pa celo uniči, je umevno, da zadobi izdelek neko več ali manj zanesljivo trpežnost brez ozira na sladkor, sterilizacijo in vpliv zunanjega zraka. Žalibog, da tega načina kljub vsej pripravnosti in priličnosti ne moremo priporočati, ker so izvečine vse snovi, ki pridejo tukaj v poštev, hudi strupi, ki ne uničijo samo glivic v sadju, ampak utegnejo tudi v majhnih množinah oskodbovati človeško zdravje. Naravnost nevarne so pa te snovi v rokah neizkušene gospodinjice, ki ne pozna njih učinka in se pri uporabi prav lahko zmoti glede množine.

Po profesorju dr. Buckenacku so posebno nevarne in pod nobenim pogojem dovoljene sledeče snovi: borova kislina (Borsäure), Formalin (Formaldehyd), vodikov superoxyd, salicilna kislina, kresotilna kislina in fluorova kislina (Fluoräure).

Brez nevarnosti in škode pa smemo uporabljati za konzerviranje sadja mravljinčjo in še bolj nedolžno benzo-kislino. Seveda sta tudi te dve snovi strupeni in je treba istotako gotove previdnosti. Vendar pa v taki množini, ki zadostuje za konzerviranje, še niso za človeško zdravje prav nič nevarni.

Mravljinčja kislina se dobi v lekarnah kakor 25% vodena raztopina. Na 1 kg sadnega soka (ali pa sadja) smemo vzeti največ 10 gramov te raztopine.

Benzo-kislino prodajajo v lekarnah kot benzoekislil natrij. Tega smemo vzeti na 1 kg soka ali sadne meze k večjemu poldrug gram. Zadostuje pa že 1 gram, da se konzerva dobro drži.

Povedali smo že, da sta tudi te dve sredstvi škodljivi, ako bi ju užili v količkah večji množini. A tako razredčeni, kakor zgoraj omenjeno, pa ne škodujeta, ker tvorita v človeškem telesu nedolžno spojino, ki jo telo izloči z vodo.

Vsekako pa moramo povdarjati še enkrat, da so tudi te snovi le pripomoček v sili in ne smejo nikdar izpodrinuti na vse strani preizkušenih in priznanih naravnih ohranjajočih sredstev.

-c-

Italijansko bojišče.

Na soški fronti se je dne 4. avgusta pričela 6. italijanska ofenziva. Lahki napadajo z veliko silo naše postojanke na Doberdovo, pri Gorici, in pri Tolminu. Naši krepko drže svoje stare postojanke. Samo pri goriskem območju smo svoje čete umaknili z zahodnega na levi breg Soče, da se tako naše tamošnje čete obvarujejo pred prevelikimi izpuhmi. Italijanska artilerija že več dni srdito obstreljuje mesto Gorico. Dne 5. avgusta so italijanske granate porušile bolnišnico usmiljenih bratov. Pri tem je bilo ubitih večje število oseb. Lahki niso prizanašali niti ubogim ranjencem in osebami, ki jim strežejo. Raz bolnišnice je plapolala zastava Rdečega križa, a Lahki so jo kljub temu obstreljevali.

Na Koroskem so se v zadnjem tednu vršili manjši boji pri gorski skupini Plöcken.

S Tirolskega se poroča o bojih, ki se vrše pri obmejni trdnjavi Paneveggio (južnovzhodno od Bolcana). Kakih posebnih dogodkov na tirolskem bojišču ni bilo.

Naši so se v preteklem tednu izkazali tudi na morju in v zraku. V severni Adriji je prišel v naše roke skoro nepoškodovan italijanski podmorski čoln „Giacinto Pullino.“ Dne 2. avgusta so naše tor-

pedovke obstreljevale mesto Molfetti ob vzhodni italijanski obali. Na povratku so trčile na oddelek laškega bojnega brodovja. Po uspešnem našem obstreljevanju so se laške ladje umaknile. V Sredozemskem morju je naš podmorski čoln potopil italijanski parnik „Letombo.“ Pri Visu je dne 5. t. m. zgorel in padel v morje velik italijanski zrakoplov. Pri Draču v Albaniji pa so naši letalci dne 2. avgusta sestrelili sovražno letalo, Lahki z bombami z zrakoplovov skoro dan za dnevom napadajo Trst in druge važne kraje v Primorju.

Šesta soška bitka.

Ob Soči se je razvila nova, zelo srdita bitka, katero lahko imenujemo šesta italijanska ofenziva ob Soči. Dne 4. avgusta so se na italijanskem delu Doberdobske planote razvili besni boji. Sovražno topništvo je od 4. avgusta naprej streljalo več dni zaporedoma z največjo ljutostjo po cele ure nepretrgoma na višinski greben Brdo-Tržič. Dne 4. avgusta, po 10. uri dopoldne, so se pričeli infanterijski napadi na naše postojanke vzhodno od Tržiča. Tekom popoldneva se je Italijanom sicer posrečilo, da so vdrli na več točkah v naše postojanke, a po našem protinapadu so bili s pomočjo naše dobrodelujoče artilerije vrženi zopet nazaj. Ob 7. uri zvečer so bile izgubljene postojanke zopet v naši posesti. Italijanskega napada se je udeležilo 7 polkov. Dne 5. avgusta so vrženi napadi na Doberdobsko planoto niso bili več tako srditi. Sovražnik je imel prehode žrtve, in ni več napadal s tako smelostjo, kot prvi dan. Dne 6. avgusta je laška artilerija začela zopet izredno srdito obstreljevati celo našo fronto od Tolmina do morja. Ob 4. uri popoldne so Lahki pričeli z infanterijskimi napadi pri gori Sabotin, pri Pevmi in Sv. Michaelu. Srdita borba je trajala celo noč. V protinapadih smo se polastili zopet vseh razstreljenih, od Italijanov zasedenih prednjih jarkov. Borba se je v ponedeljek, dne 7. avgusta, na celi soški fronti nadaljevala z isto srditostjo kot prejšnje dni. Razun pri Gorici smo na celi črti obdržali vse svoje stare postojanke. Bitka se nadaljuje.

Borba za Gorico.

Lah porušil bolnišnico usmiljenih bratov.

Že dne 4. avgusta se je Lah spravljal s svojimi topovi na gorisko območje, ki se imenuje tudi „ključ do Gorice.“ A najhujši ogenj je sipala italijanska artilerija na Gorico v soboto, dne 5. avgusta. Obstreljevanje se je pričelo ob 4. uri popoldne in je trajalo do 8. ure zvečer. Granate so na zasebnih poslopih novič napravile veliko škodo. Tudi več prebivalcev je bilo deloma od granat, deloma pod razvalinami zadetih hiš ubitih. Žrtve so izključno žene in otroci.

Tudi bolnišnica usmiljenih bratov, ki služi od začetka vojske kot vojaška bolnišnica in je kot taka zamašena z zastavami in znaki Rdečega križa, je bila večkrat zadeta. Eno bolniško poslopje je popolnoma porušeno. Veliko ranjencev je bilo pri tem ubitih. Tudi prijor usmiljenih bratov o. Longin Horak, rodom Čeh, je bil težko ranjen, subprijor o. Vid Križkava pa ubit. Bolnišnica usmiljenih bratov je za semeniščem in mestno bolnišnico tretja bolnišnica v Gorici, ki so jo Italijani obstreljevali in porušili. Dunajski list „Reichspost“ poroča, da je bilo poleg prijorja še ranjenih tudi več usmiljenih bratov, več strežnikov je kmalu nato umrlo junaške smrti v izvrševanju ljubezni do bližnjega.

Tudi dne 6. avgusta se je obstreljevanje Gorice nadaljevalo. V ponedeljek, dne 7. avgusta, pa so bili boji za gorisko območje posebno hudi. Laška artilerija je z zatvornim ognjem naše postojanke na zahodnem bregu Soče pri Gorici tako obsipavala z granatami in šrapneli, da ni bilo mogoče več zdržati. Poleg tega pa so se divji napadi italijanske infanterije neprestano ponavljali s tako srditostjo, da so se naši morali umakniti z zahodnega na vzhodni breg Soče, da se vrlo posadko goriskega območja obvaruje prevelikih izgub. Mesto Gorica leži sedaj 800 do 1000 m zadržano naše nove, že poprej pripravljene in dobro utrjene postojanke. Naši vrli brambovci ob Soči bodo skrbeli, da tudi v bodoče noben Italijan ne bo stopil v Gorico, ki je sedaj po italijanski artileriji spremenjena v eno veliko razvalino.

Velike italijanske izgube.

Ob goriskem območju, kakor tudi na drugih delih soške fronte je imel sovražnik od 5. do 8. avgusta velike izgube. Samo pri Gorici so naši vjeli do tega dne okrog 3000 Lahov, med temi 72 čustnikov. Ker so laški poveljniki gonili kljub hudemu našemu ognju vedno nove čete v borbo in se niso ozirali na ogromne izgube glede mrtvih in ranjenih, pokriva sedaj bojišče ob Soči na stotine mrtvih Lahov. Po Soči plavajo celi kupi mrtvih Lahov v morje.

Kako smo na Lahe prožili mine.

Slovenski fantje na južnem Tirolskem nam pišejo:

Bilo je meseca julija. Sedeli smo v strelskem jarku. Naenkrat nam pride nekaj na misel. Vedeti

smo, da so polentarji ob jutranjih urah zelo živahni in da jih je na nekem mestu večje število skupaj. Tedaj pa smo stopili k našemu staremu delu. Začeli smo pozdravljati laškega izdajalca z minami. Ko pa smo sprožili prvi strel, se je po krakem molku razlegala razstrelba mine. Velik oblak črnega dima se je vil po zraku. Kmalu se je slišalo stokanje polentarjev: „Ajuto! Ajuto!“ (t. j.: pomagajte!) Vse polno razkosanih mrličev je ležalo okoli luknje, katero je napravila razstrelba mine.

Takih dogodkov bi se lahko dosti omenil, dosti činov, katere opravljamo Slovenci v strelskih jarkih proti Italijanom. To znamo mi in znate vi v domovini, da slovenska kri ne bo nikdar izžepana in če se postavijo celo sovražniki peklenške sile proti nas!! Res se trudi naš zahrbtni sovražnik, da bi nas potlačil nazaj, pa dokler bomo stali na straži štajerski in kranjski slovenski fantje, se bo vedno s krvavo bučo vrnil, kakor se je že mnogokrat.

Pozdravljamo naše starše, prijatelje, znance in čitatelje „Slovenskega Gospodarja.“ Na veselo svidenje! Franc Lubaj iz Ptuja, Peter Kristovič iz Ptuja, Franc Potnik iz Konjic in Ivan Narat iz Črne gore pri Ptuju.

60.000 Italijanov na francosko bojišče.

Italijanski listi poročajo, da se je na zadnjem vojnem posvetovanju četverosporazumovih držav v Parizu sklenilo, da se tudi Italija dejanski udeleži bojev na francoskem bojišču. Za sedaj odpošlje Italija 60.000 mož na francosko bojišče.

Italijani iz Afrike pregnani.

Pred balkansko vojsko so si Italijani z ogromnimi žrtvami na denarju in krvi zavojevali Tripolitanijo. V sedanji vojski so jo korak za korakom izgubili in te dni se javlja, da so jo morali popolnoma zapustiti. Domači rodovi so porabili priliko svetovne vojske, se s pomočjo Turčije oborožili in nagnali Italijane iz svoje domovine.

Rusko bojišče.

Na naši ruski fronti smo dobili dva nova vilojna poveljnika. Južno od Tarnopola do rumunske meje je vrhovno poveljstvo naših čet poverjeno prestolonasledniku Karl Franc Jožefu, od Tarnopola proti severu pa poveljuje zavezniškim četam maršal Hindenburg. Takoj, ko je prevzel poveljstvo naših čet v Karpatih naš bodoči cesar, je vrle avstrijske bojovnike prešinilo novo navdušenje, katerega posledice so se takoj pokazale. Ruse, kateri so že bili nekako na potu na Ogrsko, podijo naši zopet nazaj proti severu. Edino na fronti vzhodno od Stanislava smo se morali zaradi ruske premoči pomakniti nekoliko proti zahodu.

Hudo pritiskajo Rusi na desno krilo Hindenburgove armade med Tarnopolom in mestom Brodi. Na tem prostoru bi Rusi radi predrli našo fronto in prodirali proti Lvovu. Ruski naval pa so naši ustavili. Istotako hudi boji se vrše ob Stohodu v Voliniji.

Prestolonaslednik Karl Franc Jožef poveljnik v Galiciji in Bukovini.

Prvi vspehi.

Dne 2. avgusta se je z Dunaja uradno razglasilo, da je maršal Hindenburg prevzel vrhovno vodstvo na ruski fronti. Dne 4. avgusta se je to poročilo izpolnilo tako, da Hindenburg poveljuje fronti zavezniških armad severno od Tarnopola do Rige, naši fronti južno od Tarnopola do rumunske meje pa prestolonaslednik Karl Franc Jožef. Sprememba v vrhovnem poveljstvu se je zgodila rajši tega, da je vojno vodstvo odslej bolj skupno, kakor je bilo dosedaj.

Pri armadni skupini nadvojvode Karl Franc Jožefa so se takoj prve dni, ko je prevzel vrhovno vodstvo, pokazali lepi vspehi. Dočim so Rusi pred 1. avgustom vedno bolj silili čez Karpate na Ogrsko, so Avstrijci pod poveljstvom našega bodočega cesarja že prve dni meseca avgusta v prostoru med bukovinsko reko Moldavo in prelazom Jablonica v Galiciji začeli prodirati proti severu. Naši potiskajo posebne v prostoru pri Jablonici in Tatarovu (južno od Kolomeje) Ruse pred seboj. Zahodno od Kolomeje, t. j. v prostoru pri Delatynu, stoji general Köves, naš bivši poveljnik v Črnigori in Albaniji. Njegove čete imajo odbijati izredno srdite ruske napade. Z veliko silo se je navalila ruska armada dne 7. avgusta na del naše fronte južno od Dnjestra pri kraju Tlumač. Sovražniku se je posrečilo vpogniti našo fronto samo za 3 km dalje proti Stanislavu.

Naši poveljniki na ruski fronti.

Na fronti nadvojvode Karl Franc Jožefa, torej od Tarnopola do rumunske meje poveljujejo: od Tarnopola do Dnjestra grof Bothmer, od Dnjestra do Karpat generalni polkovnik Köves; kdo je poveljnik čet ob Karpatih, še ni razglašeno.